

23 – 27 KASIM 1998
ANKARA HILTON OTELİ

**“DİNİ KONULARDA TOPLUMUN AYDINLATILMASI VE
DİNİN FARKLI YORUMLANMASINDAN KAYNAKLANAN
PROBLEMLER VE ÇÖZÜM YOLLARI”**

**KOMİSYONU
BİLDİRİLERİ**

DİN ve LAİKLİK AKIL ve VAHİY

(ÖZET)

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU

Dini konularda toplumun aydınlatılması ve Diyanet teşkilatının, faaliyetlerinde başarılı olabilmesi için akıl-vahiy, din ve laiklik ilişkileri açısından aşağıdaki tedbirlerin alınması gerekli görülmektedir.

1. Her ikisi de ilahi fiilin eseri olan akıl ve vahiy arasında temelde bir çatışma yoktur. Şayet böyle bir şeyin mevcudiyetinden söz edilebilecekse, İbn Teymiyye'nin de vurguladığı gibi, ya akıl sarih değil veya nakil sahih değildir. Akıl adına kesinlikleri bilimsel gözlem ve deneylerle kanıtlanmamış teoriler, vahiy adına da sahih olmayan veya kesin bilgi sunmayan rivayetler, hurafe ve israiliyattan söz edilecekse ortada akıl da vahiy de yok demektir. Bid''t ve hurafelere ilgi duyanlar folklor yapabilir. Teorilerle meşgul olmak isteyenler felsefe ile, gözlem ve deneyden hoşlananlar da pozitif bilimlerle ilgilenebilirler. Din, bilimin verilerinden yardımcı malzeme olarak yararlanmakla birlikte kendisine has delillere ve çıkarımlara sahiptir.

2. Ülkemizde yetmiş yıllık bir geçmişe sahip bulunan laiklik ilkesine açıklık ve netlik getirilmelidir. Laiklik siyasi çıkarılara, dini fert ve toplum hayatından dışlayıcı seküler yorumlara, çifte standarda götüren şahsi ve farklı uygulamalara alet edilmemelidir. Yüce milletimizi, on asırdan beri bütün samimiyetiyle benimseyip ölümsüz değerleriyle özdeşleştiği bir dinden koparmanın mümkün

olmadığı kabul edilmeli ve laiklik ilahi hidayetle çatışmayacak bir çerçevede belirginleştirilmelidir.

3. Diyanet kurumu, Batı Standartlarına yükseltilecek laiklik anlayışı çerçevesinde özerk hale getirilmelidir. Yetmiş yıldan beri denediğiniz "devletin emrinde diyanet" uygulamasının istenen başarıyı sağlayamadığını kabul etmeliyiz. Aslında haklı ve isabetli tespitlerde bulunduğu halde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın belirlediği Ramazan ve Kurban bayramları gibi mübarek gün ve geceler ile namaz vakitlerine bile halkımızın tereddütle bakması, devletin emrinde din uygulamasının başarısızlık örneklerinden biridir.

4. Diyanet İşleri Başkanlığı İslami ilimlerin yenileştirilmesi, bid'at, hurafe ve israiliyatın dinden ayıklanıp temizlenmesi yolunda hem ilmi faaliyetler yürütmeli hem de kendi personelini eğitmelidir.

5. Ülkemizde adına laiklik denen "devletin emrinde din" şeklinde bir uygulama vardır. Halkın nazarında dini Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yanında serbest din alimleri ve mürşitleri, din eğitimi ve öğretimiyle meşgul olanlar temsil etmektedir. Din-devlet ilişkileri çizgisinde emir ve otorite altında bulunan dinin devletin hukukunu gasbetmesi söz konusu değildir. Ne var ki din adamları ile devlet adamları arasında, zararları halka yansıyan sertleşmenin varlığı da inkar edilememektedir. Burada "Haksız olan önce başlayandır" kuralını hatırlatmalıyız. Genellikle iktidarı elinde bulunduran kendini haklı görmektedir. Bu arada, alanlarında büyük yetki ve sorumluluklar taşıyan bazıları da hiç ilgi ve bilgileri bulunmadığı halde dini konularda

ahkam kesmekte, hitap ettikleri kitlelerin sosyo-psikolojik yapılarını hesaba katmadan hatta insanlık onurlarını kale almadan küçültücü ifadeler kullanmaktadırlar. Kanaatimce bu olumsuzlukların önlemleri faktörlerinden biri dinin siyasetin emrine verilmiş olmasıdır.